

Frukostdialog om patientlagen

Almedalen 4 juli 2016

NEURO
FÖRBUNDET

Rapport från frukostdialog om patientlagen

Datum: Måndag den 4 juli 2016
Plats: I BrainBus vid Visby hamn
Moderator: Marit Jensen

Deltagare:	Anna Starbrink	Hälso- och sjukvårdslandstingsråd SLL (L)
	Stefan Jutterdal	Förbundsordförande, Fysioterapeuterna
	Cecilia Widegren	Riksdagsledamot, socialpolitisk talesperson (M)
	Mia von Euler	Docent, överläkare i neurologi, Karolinska (per telefon)
	Johanna Andersson	2 vice ordförande, Neuroförbundet
	Marit Jensen	Generalsekreterare, Neuroförbundet

Bakgrund

I januari 2015 trädde en ny patientlag i kraft i Sverige, som ska ge varje patient ett betydligt större inflytande över sin egen vård. Efter ett och ett halvt år finns fortfarande många frågetecken kring lagens genomslag.

Neuroförbundet har sedan patientlagen lanserades bett medlemmarna rapportera in vilken information de får om lagens och vilka möjligheter till egna val detta innebär. Kännedomen är låg om patientlagen, såväl i befolkningen som helhet, som bland patienter som ofta har kontakt med vården. En enkätundersökning från Neuroförbundet visade att endast 24 av 1 672 patienter uppgav att de fått information om patientlagen vid sitt senaste besök i hälso- och sjukvården.

En rapport från **Vårdanalys (2016)** lyfter fram fyra övergripande hinder som försvårar för patientlagen att få genomslag:

Befolkningens kännedom är fortsatt låg

Kännedomen är låg om patientlagen, såväl i befolkningen som helhet, som bland patienter som ofta har kontakt med vården. En enkätundersökning från patientorganisationen Neuroförbundet visar att endast 24 av 1 672 patienter uppgav att de fått information om patientlagen vid sitt senaste besök i hälso- och sjukvården.

Svårt omsätta lagen i praktiken

På verksamhetsnivå upplever professionen ett antal hinder som gör det svårt att leva upp till lagen. Det saknas kunskap och samsyn kring hur lagen ska tolkas. Andra skäl är att patientlagen konkurrerar om uppmärksamheten med många andra uppgifter och styrsignaler, och att lagen skapar etiska dilemman kring exempelvis integritet.

Landstingens strukturella förutsättningar

Många landsting brottas med ansträngd ekonomi vilket påverkar möjligheter att uppfylla lagens intentioner. Många enheter har dålig kontinuitet på personalsidan, och i många fall stimulerar inte ersättningssystemen till innovation och förnyade arbetssätt.

Nationella lösningar saknas

Patientlagen ger möjlighet att välja en vårdcentral i ett annat landsting, men rutiner är inte harmoniserade mellan landstingen. Det finns ingen gemensam lösning för hur högkostnadsskydd och frikort ska hanteras, och inte heller gemensamma regler för remisshantering.

Vårdanalys konkluderar - Ser den inte som reform än

Syftet med patientlagen var att åstadkomma ett perspektivskifte i vården, att lagen skulle ge avtryck i arbetssätt och kultur inom hälso- och sjukvården. Detta har än så länge inte infriats. -Vi gör bedömningen att vårdens aktörer hittills inte betraktat patientlagen som en reform som motiverar till mer genomgripande förändringar. Är det nuvarande förhållningssättet till patientlagen ändamålsenligt, eller krävs stärkta insatser för att skapa en utveckling i linje med lagens intentioner? Det blir en nyckelfråga i vår slutrapport 2017, säger Christofer Montell, tillförordnad myndighetschef, i ett pressmeddelande.

I rapporten lyfter Vårdanalys fram ett antal möjligheter för vården att öka genomslaget av patientlagen. Det är exempelvis angeläget att vården tar ett större ansvar för att involvera patienten och dennes kunskap om sin egen sjukdom. Vidare behövs ett starkt, långsiktigt och engagerat ledarskap inom landstingen för att lagens olika delar ska kunna etableras i praktiken. På vårdenhetsnivå behövs tydligare incitament och ersättningssystem som främjar nya arbetssätt

Sammanfattning

Deltagarna är överens om att det nu krävs handling och fast ledning på alla nivåer för att patientlagen verkligen ska komma alla patienter till del.

Deltagarna stödjer Vårdanalys konklusion om att patientlagens bristande genomslag grundas i dåligt ledarskap. Det måste finnas vilja till förändring i kombination med kunskap och handling. Genomförandet måste också gå hand i hand med nationell kompetensförsörjning inom neurologin. Brist på neurologkompetens gör lagen svår att genomföra. Valfrihet är inte så mycket värt om det inte finns något att välja någon annan stans. Detta är synnerligen påtagligt när vi kommer in på ämnet rehabilitering. Rehabilitering saknas ofta och diskuteras sällan som en självklar del i vården. Bristande journalsystem gör också att det är svårt att följa patienten genom vårdkedjan och utgör ett hinder för patientlagens genomslagskraft.

Patientlagen har ändå gett vissa avtryck och vissa vårdgivare upplever större tillströmning av patienter pga. patientlagen. Lagen bör stärkas för att ge patienten större makt och reella möjligheter att faktisk påverka sin egen vård. Det finns potential och möjligheter i lagen som kan bidra till att ojämlikheter utjämnas och ger patienten en stärkare ställning.

Ett annat problem för patientlagens genomslagskraft är att patienterna själva inte är vana att välja. Patientens önskemål tas ofta inte på allvar och tjänstemännen styrs av ekonomi och inte av behov. Effektiv vård måste i framtiden mätas mot patientnöjdhet.

Teambaserad vård är en annan förutsättning för att patientlagen ska fungera i praktiken. Neurologbristen påverkar möjligheterna för att genomföra teambaserad vård. Teamet är viktigt för att kunna utföra den evidensbaserade vård som bl.a. nationella riktlinjer grundas på. Informationsmaterialet om patientlagen behöver utvecklas. Det är viktigt att informationen till patienterna landar rätt. En idé är att inventera och sprida goda exempel på hur patientlagen fungerar.

Vad kan vi alla göra bättre framöver?

Det är viktigt att Neuroförbundet även fortsättningsvis driver frågan om patientlagen och fortsätter påminna alla parter om lagens intentioner.

Det pratas ofta om lagen och alla tycker att den i grunden är bra, men det måste också ske konkreta ändringar i arbetssättet. Det är tydligt att vården inte var beredd på lagens innebörd. Både Neuroförbundet och vårdgivare måste stödja människor i att ta aktiva val.

Det behöver också tas några steg till för att förbättra lagen. Förslagsvis bör lagen förbättras inom digitala rättigheter, det bör öppnas upp för att lagen också skall gälla slutenvård, samt att lagen generellt bör skärpas.

Information behövs också på olika språk. Tillsammans måste vi jobba för att alla ska kunna tillgodogöra sig patientlagens möjligheter bl.a. genom att fler ska få möjlighet till second opinion.

En välinformerad patient är bra!

[illegible]

Neuroförbundet tar tacksamt emot en gåva

Din gåva ger du enkelt på: neuroforbundet.se

Swisha valfritt gåvobelopp till nr 90 10 075
Plusgiro 90 10 07-5 Bankgiro 901-0075

eller genom att sms:a ordet hjärna50 till 72980, så ger du 50 kronor till forskningen.
Du kan byta siffran 50 mot 20 eller 100 för att ge 20 respektive 100 kronor.

Neuroförbundet i sociala media

facebook.com/nervsystemet

[@neurosweden](https://twitter.com/neurosweden)

[@neuroforbundet](https://instagram.com/neuroforbundet)

[Neuroförbundet](https://www.youtube.com/Neuroförbundet)

Frukostseminariet genomfördes i samarbete med:

Bayer HealthCare

Neuroförbundet är Sveriges första intresseorganisation specialiserad på neurologi. Vårt mål är att människor med neurologiska diagnoser har samma möjligheter och rättigheter som alla andra. Vi står för livslust, full delaktighet och stark framtidstro. Neuroförbundet har ca. 13 000 medlemmar. Vi företräder ett stort antal diagnoser och stödjer och följer forskning inom neurologi.

Box 49084 100 28 Stockholm • **Besök** S:t Eriksgatan 44 • **Tel** 08-677 70 10